

Finansinstruktion

-för finansverksamheten i Södertälje Kommun

Ersätter Finansinstruktion daterad 2016-05-25

Datum: 2017-04-03
Handläggare: Patrik Sandell
Diarienummer: KS 17/117

Innehållsförteckning

Inledning, bakgrund och syfte	sid 3
Internbankens huvudprocesser	sid 3-4
Internbankens organisation	sid 4
Ansvarsfördelning	sid 5
Interna derivattransaktioner	sid 5
Utlåning och borgen	sid 5-7
Riskhantering	sid 7
Rapportering	sid 8

Inledning

Bakgrund

Kommunfullmäktige har fattat beslut om finanspolicy för Södertälje kommunkoncern.

Finanspolicyn anger att kommunstyrelsen ska besluta om finansinstruktion som närmare beskriver hur skuldförvaltningen ska bedrivas, organiseras och hur den löpande rapporteringen ska ske.

Syfte med finansinstruktionen

- Att på övergripande nivå beskriva processerna för skuldförvaltningen utifrån de riktlinjer som anges i finanspolicyn.
- Att beskriva ansvarfördelningen.
- Att beskriva hur rapportering, uppföljning och kontroll ska ske.
- Att beskriva hur rapportering av avvikelser från policy och incidentrapportering ska ske.

Uppdatering av finansinstruktionen

Kommunstyrelsen ska löpande bevaka behovet av att revidera finansinstruktionen.

Organisation

Skuldförvaltningen i kommunkoncernen ska bedrivas av Internbanken som är en del av ekonomiavdelningen inom kommunstyrelsens kontor.

Internbanken

I syfte att på bästa sätt uppnå finansiell kontroll och en effektiv hantering har Södertälje kommun valt att i samarbete med Huddinge kommun och Botkyrka kommun inrätta en gemensam internbank. Detta regleras i affärsavtal mellan de tre kommunerna.

För den löpande uppföljningen av internbankens arbete ska det finnas en styrgrupp bestående av de tre kommunernas ekonomidirektörer.

Internbankens huvudprocesser

Allmänt

Internbankens arbete med skuldförvaltningen består i huvudsak av sju huvudprocesser vilka nedan beskrivs på övergripande nivå. Det åligger Internbanken att löpande upprätthålla rutinbeskrivningar som dokumenterar arbetsuppgifter, processer, IT-system och rapportering för var och en av processerna. Finanspolicyn sätter ramarna och limiter för hur riskerna skall hanteras.

1. Likviditetsplanering

Internbanken har det övergripande ansvaret för kommunkoncernens likviditetsprognoser. Bolagen och förvaltningarna ansvarar för att löpande inrapportera likviditetsprognoser enligt anvisningar från Internbanken.

2. Upplåning och riskhantering

Med utgångspunkt i kommunkoncernens likviditetsprognoser och inom ramen för finanspolicy och finansinstruktion ansvarar Internbanken, för all extern upplåning och riskhantering.

3. Affärsadministration

All affärsadministration som är förknippad med skuldförvaltningen. Detta inbegriper bland annat bekräftelser av externa affärer, initiera och genomföra betalningar, samt utfärda skuldebrev till de kommunala bolagen.

4. Finansiell redovisning

Den redovisning som kommer av skuldförvaltningen. Exempelvis överföring av bokföringsfiler till huvudbok, avstämningar i samband med bokslut, dokumentation av säkringsredovisning och rapportering till revisorer.

5. Riskkontroll och affärsanalys

Löpande uppföljning av regelefterlevnad inklusive månadsvis rapportering av densamma till kommunstyrelsen samt uppföljning och utvärdering av skuldförvaltningen. Fastställande av principer för låne- och borgensavgifter.

6. Rapportering

Rapportering till bland annat Kommunstyrelsen, de kommunala bolagen samt myndighetsrapportering.

7. Externa relationer

Upprätthålla goda relationer och gott rykte gentemot affärsmotparter, rådgivare och investerare.

Internbankens organisation

Internbanken är organiserad i tre funktioner och styrs operativt av en internbankschef som rapporterar till en styrgrupp som består av ekonomidirektörerna i de tre samarbetskommunerna:

1. Frontoffice

Hanterar löpande alla marknadsriskerna förknippade med skuldförvaltningen. Genomför all upplåning och riskhantering i den finansiella marknaden.

2. Backoffice

Hanterar all affärsadministration, ansvarar för samordning av likviditetsprognoser, hanterar borgensärenden och löpande avstämningar samt redovisning förknippad med skuldförvaltningen.

3. Riskkontroll och affärsanalys

Följer upp och rapporterar regelefterlevnad samt utvärderar skuldförvaltningen. Sammanställer riskrapporter till olika mottagare såsom kommunstyrelsen, de kommunala bolagen, revisorer etc. Övergripande ansvar för att utveckla principer för redovisning, säkringsdokumentation och beräkning av borgensavgifter. Riskkontrollen ska genom behörigheter och arbetsuppgifter vara oberoende från Frontoffice och Backoffice.

Ansvarsfördelning

Kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens ansvar styrs av finanspolicy som beslutas av kommunfullmäktige. Internbanken ansvarar för den löpande operativa skuldförvaltningen inom ramen för finanspolicy och finans-instruktion. Genom särskilda beslut ansvarar:

Ekonomidirektören

för att:

- besluta om tillfälliga avsteg från finanspolicyens regler om särskilda skäl föreligger och rapportera detta vid nästa rapporteringstillfälle till kommunstyrelsen
- besluta om hur risker som inte omfattas av finansinstruktionen tillfälligtvis ska hanteras och rapporteras till kommunstyrelsen
- besluta om nya leasingaffärer

Internbankschefen

för att:

- inom ramen för kommunens finanspolicy och finansinstruktion samordna arbetet inom internbankens huvudprocesser
- nödvändiga fullmakter för internbankens medarbetare finns på plats
- övervaka risklimiterna och omedelbart rapportera avvikelser/överträdelser med förslag på eventuella åtgärder för att återvända till limitefterlevnad.

Interna derivattransaktioner

Som regel hanteras bolagens finansiering och ränterisk på portföljnivå för hela bolagskoncernen. Vid förekommande fall kan ränterisken behöva hanteras på bolagsnivå varför interna derivattransaktioner mellan internbanken och ett enskilt bolag kan ingå. Dessa ska dokumenteras enligt samma princip som övriga derivatinstrument samt bokas i finanssystemet.

Utlåning och borgen

Allmänt

All utlåning och borgen ska ske på ett sådant sätt att kommunens finansiella risker begränsas. Det kommunala åtagandet kräver att kommunen har god insyn i alla kredittagares ekonomi och verksamhet.

Utlåning och borgen till majoritetsägda bolag

Kommunägda bolag är garanterade kapitalförsörjning i enlighet med den av kommunfullmäktige i Mål & budget beslutade låne- och borgensramen.

För in- och utlåning gäller:

- a) koncernkoncernen har en koncernkontostruktur i syfte att hantera likviditeten på bästa sätt
- b) alla bolag placerar och lånar primärt över sitt koncernkonto, om detta ej är möjligt så sker utlåning mot revers, dokumenteras i avtal mellan parterna
- c) all utlåning ska ske så att kommunens finansiella risker begränsas
- d) en låne- och borgensramsavgift för att åstadkomma marknadsmässiga villkor ska belasta bolagen på nyttjat belopp.

För borgen gäller:

- a) endast kommunen får teckna borgen
- b) borgen ska inrymmas i den av kommunfullmäktige beslutade låne-och borgensramen

- c) all borgen ska registerföras och alla borgenshandlingar tillsammans med underliggande kreditavtal ska arkiveras
- d) bolagen ska betala en marknadsmässig avgift för en borgen

Administration av utlåning

För att uppnå en effektiv användning av likviditeten ska koncernkontosystemet användas som plattform för internbankens utlåning till majoritetsägda bolag. Koncernkontosystemet beräknar aktuellt saldo för respektive bolag och ränteberäknar detta dagligen. Respektive bolag debiteras månadsvis genom att räntekostnaden dras från kontot. Beräkning av aktuell räntesats består av kommunkoncernens genomsnittliga finansieringskostnad och en låne- och borgensrams avgift (se nedan under låne- och borgensramsavgift).

Utlåning och borgen till delägda bolag

Kapitalförsörjning till delägda bolag ska ske genom utlåning och/eller borgen från kommunen och får endast ske i enlighet med den av kommunfullmäktige beslutade låne- och borgensramen och med motsvarande andel i åtagande vad som regleras i konsortialavtal eller motsvarande avtal.

Avgifter för utlåning och borgen till majoritetsägda och delägda bolag

På lån eller borgen från kommunen ska varje bolag betala en avgift som medför att lånet eller borgen prismässigt är konkurrensneutralt i jämförelse med vad andra aktörer på den marknaden skulle kunna finansiera sin verksamhet till. Prissättningen ska vara transparent och åstadkomma marknadsmässiga villkor. Ur ett konkurrensperspektiv får villkoren varken vara sämre eller bättre än de villkor låntagaren skulle kunna uppnå på egna meriter. Med marknadsmässiga villkor avses det pris som är resultatet av en bedömning av följande:

1. Kommunens finansieringskostnad

Basen för marknadsmässiga villkor är kommunens genomsnittliga finansieringskostnad för kommunkoncernens samlade låneportfölj. Den genomsnittliga finansieringskostnaden, "snitträntan", debiteras varje bolag på dess aktuella upplåning vid månadens slut.

2. Låne- och borgensramsavgift

Låne- och borgensramsavgiften är ett påslag för att åstadkomma marknadsmässiga villkor och syftar till att möta lagkrav på konkurrensneutralitet (enligt de så kallade statsstödsreglerna som beslutats av EU-kommissionen). Internbanken ska följa och löpande dokumentera utvecklingen av prissättningen för att inte snedvridna villkor eller otillbörlig konkurrens ska uppstå. Det åligger internbanken att vid behov revidera låne- och borgensavgiften för att alltid tillsäkra att nivån är korrekt och ansvarar för att kommunicera nivån med bolagen.

Påslaget tas ut på faktiskt nyttjat belopp för lån samt på utfäst borgen. I begreppet konkurrensneutralitet ligger att avgiften även ska reflektera kostnaden för tecknande av kreditlöften, marknadsprogram, rating, mäklarkostnader och andra kostnader som uppkommer i samband med upplåningen.

Utlåning och borgen till externa parter

Utlåning eller borgen till i enskilda fall extern part såsom föreningar eller organisationer inom kommunen, ska hanteras restriktivt. Lån eller borgen från kommunen kan prövas endast då synnerliga skäl föreligger för att ta skydda angelägna intressen för kommunen. För beslut om utlåning och borgen till extern part ska internbanken inför kommunfullmäktiges beslut lämna ett skriftligt utlåtande innehållande en kreditbedömning.

I bedömningen ska framgå syftet med finansieringen, investerings och/eller driftskalkyler, återbetalningsförmågan (inklusive kreditupplysning ej äldre än 3 månader) samt i

förekommande fall säkerheternas värde och plan för återbetalning och/eller tidsbegränsning för kommunens åtagande.

Kommunfullmäktige fattar beslut om all extern utlåning och borgen.

Kommunens åtagande ska omprövas om verksamheten inte längre bedrivs enligt de kriterier som låg till grund för det ursprungliga beslutet. I det fall kommunen har infriat ett borgensåtagande så skall kommunens regressrätt utnyttjas så långt det är möjligt, samt verkställas/initieras skyndsamt.

Riskhantering

Internbanken ansvarar för hanteringen av de marknadsrisker som beskrivs i kommunens finanspolicy.

Operativa risker

Definition

Risken att bristfälliga rutiner, personalresurser och den mänskliga faktorn resulterar i förluster/ökade kostnader för kommunen.

Generell instruktion

De operativa riskerna ska begränsas genom god internkontroll, löpande uppdaterade samt väl dokumenterade rutinbeskrivningar och arbetsinstruktioner som dokumenterar arbetsuppgifter, processer, IT-system, uppföljning och rapportering.

Skuldförvaltningen ska organiseras utifrån en ansvarsfördelning som alltid upprätthåller principen att ingen enskild person ensam ska handlägga en transaktion genom hela behandlingskedjan.

Varje transaktion ska administreras så att risken för fel och eventuell skada minimeras.

Hantering av operativa risker

Alla affärstransaktioner och betalningar ska utföras enligt gällande fullmakter, attestordning eller andra delegeringar.

En person som gjort affärsavslut och registrerat denna i finanssystemet får inte godkänna samma affär. Bekräftelse av gjorda affärer måste signeras av både den som gjort aktuell affär samt ytterligare en medarbetare enligt rutinbeskrivning.

Endast backoffice får initiera och/eller genomföra betalningar.

Riskkontroll får inte signera affärsbekräftelser eller utföra/godkänna betalningar.

Målet med hanteringen av de operativa riskerna är att minimera risken för förluster på grund av fel i processer, system eller bristande kontroll.

Finansiella risker

De i finanspolicyen angivna limiterna för hanteringen av de finansiella riskerna sätter ramarna för skuldförvaltningen. Internbanken ansvarar för att utifrån vid var tid givna förutsättningar upprätthålla en skuldportfölj som är väl diversifierad med avseende på val av löptid och belopp för de externa affärerna. Nya affärer görs med en maximal löptid om 10 år, omstrukturering av längre befintliga affärer kan göras med noggrant beaktande av konsekvenser på det redovisade resultatet både på kort och på lång sikt

Rapportering

Incidentrapportering

Varje medarbetare är skyldig att rapportera avvikelser och incidenter till ansvariga chefer.

Limitöverträdelse

Riskkontroll ansvarar för att direkt till Ekonomidirektören rapportera om limitöverträdelse samt att avkräva internbankschefen en skriftlig incidentrapport med åtgärdsförslag.

Periodisk rapportering till Kommunstyrelsen

Månadsvis om ej annat avtalats, innehåller (om ej annat avtalats) information om Finansieringsrisken, Motpartsrisken gentemot de i policy gällande limiterna samt prognos om räntekostnad under året.

Rapportering från bolag och nämnder till Internbanken

Rullande 60 dagars likviditetsprognos (rapporteras i webbaserat IT-stöd).

Rapportering från Internbanken till dess interna kunder

Enligt överenskommelse.